

da je „Slovenske Talije“ 50. zvezek izdatno pomnožil repertoar našega gledališča. Igre so večinoma pisane v lepem, čistem jeziku. Posebno moramo pa odobravati, da je „Dram. društvo“ začelo prelagati v slovenščino lepe vesele igre, katere je srbski spisal pokojni Kosta Trifković, brez ugovora najboljši dramatiški pisatelj na slovanskem jugu. Sploh bi želeli, da bi se naši prelagatelji nekoliko bolj ozirali na priznane dobre slovanske, osobito poljske vesele igre in ako prelagajo iz neslovanskih slovstev, da bi rajši po Mandelčevem vzgledu slovenili nam krasne francoske, nego okorne nemške igre.

Truplo sv. Agapita mučenika v Novi Cerkvi. Spisal Jarnej Voh, kaplan pri Novi Cerkvi. Ponatis iz „Slovenskega Gospodarja“. V Mariboru 1882, 8, 24 str. Tiskal Janez Leon. Založil pisatelj, pri katerem se knjižica dobiva po 8 kr. G. Voh nam opisuje, kdo je bil sv. Agapit in kako je njegovo truplo prišlo iz rimskih katakomb k sv. Ani v Konjicah in od ondod l. 1793. k Novi Cerkvi in kakšnih duhovnih milostij se udeležijo tisti, ki častijo truplo sv. Agapita. Knjižico je zanimljivo čitati zaradi mnogih pridejanih zgodovinskih in biografskih črtic o razmerah novocerkevne dekanije koncem minulega in v začetku sedanjega stoletja.

Postni list Andreja, nadškofa Goriškega. Založila nadškofija. Hilarijanska tiskarnica v Gorici 1882, 4, 4 str. List govori o češčenji D. Marije ter razglasa navadno postno postavo.

*Nov slovensk rokopis.* Ljubljanska c. k. licealna knjižnica hrani, kakor je znano, slovensko prelogo štirskega vinogradskega zakona, izdelano 1644. l. Te dni našel je g. Deschmann v neki knjigi bivšega Dolskega arkiva (kateri je zdaj v kranjskem muzeji) tega istega zakona starejšo, do zdaj povsem neznano prelogo, ki je osobito zaradi jezika zanimljiva, kajti v njej se nahajajo i starinske, še Trubarju neznane oblike i mnoge besede, dosedaj pogrešane, n. pr. . . . wie es in der Landshandvest begriffen ist . . . sloveni se tu: kakur je Vdefhelfkim rozhinu (ročinu) sapopadenú . . . (pag. 14. cap. XX.) Naslov dragocenemu temu spomeniku, pisanemu na 27 listih fol. je sledeči: „GORNII BVQVI od krailaue Suetlosti offen innu poterien general innu Priuilegium Is Nou u Slauenfki Jefigk fstulmazhan skufi Andrea Rezla Farmostra na Rakj. Anno M: D: LXXXII. — G. Deschmann je ta v formalnem in leksikalnem oziru preimenitni rokopis slovenski izročil g. Levstiku, da ga znanstveno preišče.

„Dramatiško društvo“ razpošilja te dni s svojimi knjigami za l. 1881. tudi tajnikovo poročilo o društvenem delovanju in blagajnikovo poročilo o društvenih dohodkih in stroških za čas od 1. oktobra 1880. do 1. oktobra 1882. leta. Iz prvega posnemljemo, da je društvo v tej dobi priredilo štiri javne predstave ter da z novčno pomočjo dež. odbora kranjskega namerava na svetlo dati obsirno „Slovensko poetiko“. Blagajnik nam poroča, da je imelo društvo v zgoraj imenovanem društvenem letu 1696 gld. 40 kr. dohodkov, a 1649 gld. 12 kr. stroškov; prebitka je tedaj 47 gld. 28 kr. Vкупne imovine ima društvo 5940 gld. 35 kr. Mandelčev spomenik stal je 297 gld. 11 kr. Ker je društvo v ta namen nabralo samo 180 gld. 15 kr., ostaje še 116 gld. 96 kr. dolga, katerega misli društvo poplačati z dohodki od javnih beril. Imenik nam kaže 220 družabnikov; med njimi žal! pogrešamo dolge dolge vrste obče znanih in imovitih domoljubov. A kakor je videti iz računov, niti ta mala peščica družabnikov ne plačuje redno

letnih doneskov! — Da si prihrani nekoliko stroškov, izdalo je letos društvo vseh osem iger v enem zvezku, a društvo proda je tudi posamezne igre. Čitalnicam in narodnim društvom sploh priporočamo, da si od vsake igre omislijo celo garnituro, t. j. toliko knjižic, kolikor jih je igralcem treba o provajanju. Če tiskane igre učečim se igralcem mnogo bolj ustrezajo, nego samo izpisane naloge, vrhu tega so pa še cenejše. Kdor od društva vsaj za 4 gld. knjig za jedenkrat naroči, popusti mu društvo 20% navadne cene, ki je naznačena na zavitkih vsacega zvezka.

*Nove šolske knjige.* Ne prof. Lavtar (kakor smo zadnjič poročali), ampak prof. Andrej Senekovič piše fiziko ali prirodoslovje za nižje gimnazije in realke. Knjiga bode v rokopisu v kratkem dovršena. V terminologiskem delu se bode popolnem ujemala s prof. Celestinovo aritmetiko. — Naučno ministerstvo je odobrilo rokopis šolske knjige „Domoznanstvo“, katero je o avstrijskem Primorju spisal prof. Simon Rutar. Knjiga je namenjena učiteljskemu v Gorici in Kopru.

„*Politik*“ objavila je v 53. listu t. l. članek „Ein neuer slovenischer Dichter“, v katerem g. Fr. Selak jako pohvalno govori o našem pesniku X—u.

*Rihar ali Richter?* Ocenjaje gospoda Julija pl. Kleinmayra „Zgodovino slovenskega slovstva“ v „Ljubljanskem Zvonu“ lanskega leta govorim na 771. strani „v Zgodovini slovenskega slovstva“ na 72. str. mej presojevalci Japljevega in Kumerdejevega sv. pisma čitamo tudi J. Riharja. Ali ta župnik se je imenoval Josip Richter, a ne Rihar itd.“ — To je treba razreči; kajti na oménjenega sv. pisma III. delu (pars tertia), v katerem so bukve obeh kronik in drugo, (Labaci, typis Theres. Eger, viduae 1801.), nahajamo dva prelagatelja tega svetopisemskega kósa, imenovana takó: „per Josephum Richer, Parochum ad S. Petri in Commenda, et Modestum Schrey, Cap. Loc. ad S. Jacobi penes Savum“. Na tega sv. pisma ónem delu, v katerem so Mali Proroki (Labaci 1800.), zopet čitamo: „per Josephum Schkriner, c. r. Par. ad Annunc. B. V. Lab., et Josephum Richer, Par. ad S. Petri in Commenda“. Potem rečenega sv. pisma I. del (evangelisti), drugič natisnen (editio secunda) v Ljubljani 1800. l., (v Japljevem predgovoru) našega pisatelja zóve: „D. Josephus Richer, Carniolus Pillichgracensis.“ — Richterja nikder ni najti, in zatorej tudi Miklošičevo „Slovensko berilo za 8. gimn. razred“ prav uči, kà tega duhovnika imenuje Riharja, o katerem jaz ne vém, kdaj se je porodil, kdaj li umrl. Izmej starih imenikov naše duhovščine (catalogus cleri) licejska knjižnica Ljubljanska hrani jednega s 1797. l. Iz njega vidimo, da je Richer Josephus to léto v Ljubljani kaplanóval pri sv. Jakobu ter z njim vred poleg družih i Valentin Vodnik (Vodnig Marcell. Valent. Franc. Benef. Demscher.) Duhovniški imeniki te dóbe še ne pripovedujejo, katerega léta se je kdo porodil. Neokretna pisava Richer je kriva, da se je Čop zmotil in zapisal Richter, namesto Rihar, česar potlej ni zapazil niti sam Kopitar, skozi katerega roke je 1831. l. šel Čopov rokopis o slovenski književnosti v Novi Sad k Šafařiku. (J. Jireček na IV. str. svojega predgovora k Šafařikovi knjigi „Geschichte der südslawischen Literatur“, I., Prag 1864.) Takó je prišlo, da to Šafařikovo délo na 35., 109. in 192. str. imenuje našega pisatelja vedno Jožefa (Jos.) Richterja. Mislil sem tudi jaz, da je učenemu Čopu, tedánjemu bibliotekarju Ljubljanske knjižnice, iz katere je največ prepisal, kar je dobil Šafařik od njega, in Riharjevemu vrstniku, Slovénu Kopitarju, velicemu slavistu, ter za njima i Šafařiku trdno verjeti; a